

Persbericht - 06 december 2022

Belangenorganisaties bepalen in Nederland het bestrijdingsmiddelenbeleid

Analyse Jaarplan 2021 van Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030

De niet-gouvernementele organisaties PAN-NL, foodwatch en Meten=Weten concluderen dat het bestrijdingsmiddelenbeleid van het ministerie LNV niet aan de eisen en doelstellingen van Europa (Europese richtlijn 2009/128) voldoet. De drie organisaties stellen, dat het Jaarplan 2021 tot geen of slechts een minimale reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen leidt. De nationale strategie voor het bestrijdingsmiddelenbeleid staat zeer sterk onder invloed van belangenorganisaties zoals LTO Nederland en Nefyto. Dit zijn de conclusies naar aanleiding van analyse van interne documenten van het ministerie van LNV over het tot stand komen van het Jaarplan 2021, die PAN-NL via een Wob-verzoek heeft verkregen.

Jaarplan 2021 niet in lijn met Europese Richtlijn

Het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030¹ (UP) is tot stand gekomen door de inbreng van 14 partijen. Deze veertien partijen hebben zich gecommitteerd aan een gedeelde verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het Jaarplan 2021 om het UP te realiseren.

PAN-NL, foodwatch en Meten=Weten zijn van mening dat het jaarplan 2021 veel aspecten bevat die niet in lijn zijn met de Europese Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden 2009/128/EG², noch met de toekomstvisie van de EU. Daarom heeft PAN-NL in een Wob verzoek het ministerie van LNV de toezending van alle documenten met betrekking tot de totstandkoming en uitvoering van het Jaarplan 2021³ gevraagd.

Op basis van de ontvangen Wob-documenten van het Jaarplan 2021 trekken de drie niet-gouvernementele organisaties de volgende bevindingen en conclusies.

Bestuurlijke chaos en eigenbelang

Er is geen evenwichtige balans tussen partijen aan tafel, bestaande uit o.a. veertien partijen in de stuurgroep en zeven partijen in de kerngroep. De kerngroep bestaat oa uit LTO Nederland, Nefyto, Agrodis en het ministerie LNV, die eveneens deel uitmaken van de stuurgroep. De kerngroep adviseert de stuurgroep en werkt tevens het Jaarplan 2021 uit.

De belangen, de beschikbare capaciteit, invloed en het kennisniveau verschilt tussen de partijen. De deelnemende partijen zijn niet onafhankelijk. Ieder heeft zijn eigen belang in het UP 2030 en er wordt onvoldoende gestuurd op het behalen van concrete resultaten bij de reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen⁴.

Belangenorganisaties sturen het beleid

Commercieel georiënteerde belangenorganisaties zoals zoals Nefyto, Agrodis, Artemis, Plantum en Fedecom spelen een grote rol bij de invulling van het actieplan, met LTO Nederland in de hoofdrol.

Het Jaarplan 2021 is grotendeels een voortzetting van programma's, pilots, onderzoeken, die in het verleden of recent ondoelmatig en inefficiënt zijn gebleken. De geplande technische oplossingen, het vinden van

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/28/uitvoeringsprogramma-toekomstvisie-gewasbescherming-2030>

² De Europese richtlijn 2009/128/EG verplicht Nederland elke vijf jaar een nationaal actieplan voor het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op te stellen. Het actieplan bevat doelen, indicatoren en acties om de risico's en effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen en het gebruik van geïntegreerde gewasbescherming en alternatieve benaderingswijzen te bevorderen.

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/11/22/jaarplan-2021-uitvoeringsprogramma-toekomstvisie-gewasbescherming-2030>

⁴ <https://www.boerderij.nl/stuurgroep-gewasbescherming-lijkt-besluiteloos>

sluipwegen in de wetgeving inzake de toelating en het gebruik van bestrijdingsmiddelen is vooral in het belang van agro-firma's. Evenals de geplande acties omtrent de wetgeving voor het op de markt brengen van bestrijdingsmiddelen en de geplande genetische modificaties (veranderingen) van zaadgoed en planten (CRISPR-Cas).

Overheid weert kwantitatieve doelen

Het ministerie van LNV negeert de verzoeken uit de samenleving en de Tweede Kamer voor het opstellen van concrete reductiedoelen voor de toepassing van bestrijdingsmiddelen. Het ministerie LNV: *"Het is niet de bedoeling reductiedoelen op te nemen, omdat de behoefte aan gewasbeschermingsmiddelen een gevolg is en geen doel van het uitvoeringsprogramma"*.

De Europese [Farm to Fork strategy](#) vraagt om een uitfasering van 50% van het gebruik van synthetische pesticiden, een uitfasering van 50% van de meest gevaarlijke pesticiden tegen 2030, en 25% biologische landbouw in 2030. Het beleid van de Nederlandse overheid is nog mijlenver van deze doelstelling verwijderd.

Acties leiden niet tot een reductie van bestrijdingsmiddelen

De in 2021 geplande acties en eventuele acties voor opvolgende jaren zijn voornamelijk acties die tot technische schijnoplossingen en voor de agro-firma's tot nieuwe verdienmodellen leiden. Er zijn acties gepland, om bestrijdingsmiddelen die al in een EU-lidstaat zijn toegelaten, eenvoudiger en dus sneller in een ander lidstaat toelating te verlenen. Ook zijn er acties die tot doel hebben om versneld bestrijdingsmiddelen op de markt te brengen; in het bijzonder voor kleine teelten (kleine toepassingen).

Conclusies

PAN Nederland, foodwatch en Meten=Weten trekken de volgende conclusies:

- De overheid heeft geen beleid om aan Richtlijn 2009/128 artikel 4 duurzaam gebruik van bestrijdingsmiddelen te voldoen. De overheid stelt geen kwantitatieve doelstellingen, streefcijfers, maatregelen en tijdschema's op om de effecten van bestrijdingsmiddelen op mens en milieu te verminderen.
- De overheid negeert maatschappelijk wensen en Europese strategieën om het algemeen gebruik van bestrijdingsmiddelen of zelfs de meest gevaarlijke bestrijdingsmiddelen te reduceren of om biologische landbouw te stimuleren.
- De overheid misbruikt publieke financiering voor commerciële doelstellingen van LTO Nederland en andere belangenorganisaties.

PAN-NL, foodwatch en Meten=Weten pleiten voor een actieplan dat

- **'aan de richtlijn 2009/128/EG duurzaam gebruik van pesticiden voldoet** met kwantitatieve doelstellingen en tijdschema's voor een reductie van het pesticiden gebruik en een uitfasering van de meest giftige pesticiden (kandidaten voor vervanging).
- **aan de maatschappelijke realiteit aansluit.** Bijvoorbeeld:
 - De Europese [Farm to Fork strategy](#) vraagt om een uitfasering van 50% van het gebruik van synthetische pesticiden, een uitfasering van 50% van de meest gevaarlijke pesticiden tegen 2030, en 25% biologische landbouw in 2030.
 - In de ECI "[Bijen en Boeren redden](#)" vragen 1,1 miljoen Europese burgers, waaronder vele Nederlanders . Een uitfasering van 80% van het gebruik van synthetische pesticiden tegen 2030 en 100% tegen 2035.
 - Namens duizenden biologische-, biodynamische, agro-ecologische en kringloopboeren is zomer 2022 een tien-punten-plan, een [Groenboerenplan](#), ontwikkeld die de landbouw naar een duurzamer systeem leidt.
- **door onafhankelijke experts** wordt gefacilieerd.

Contact voor de pers:

Margriet Mantingh, margriet@pan-netherlands.org
M. 06 1253 2813

Hans Muilerman, hans@pan-europe.info
M. 06 5580 7255